

Петросян А.А.

магістр, група ОКД-23М

Сторожук О.В.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ АВТОМОБІЛЬНИХ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Конкуренентоспроможність українських підприємств сфери автомобільних вантажних перевезень на міжнародному ринку є ваговим фактором розвитку національної економіки та інтеграції в глобальне господарство. Автомобільний транспорт, на який, за даними Державної служби статистики України, у 2021 році припадало 36,05% вантажних перевезень, є важливою складовою транспортної системи України [1]. Потрібно підкреслити, що під час війни автомобільні перевезення набувають виключно важливого значення, виконуючи низку стратегічних, соціальних, гуманітарних та економічних функцій. Зокрема, їх роль полягає у забезпеченні ефективної логістичної підтримки військових операцій шляхом транспортування військової техніки, озброєння та інших ресурсів на передову [2]. Одночасно транспортна мережа використовується для евакуації населення із зон бойових дій та сприяє переселенню осіб із небезпечних територій. Крім того, перевезення вантажів як комерційного, так і гуманітарного призначення, забезпечує безперервність постачання необхідних ресурсів як для військових, так і для цивільних потреб, що в умовах війни набуває критичного значення.

Магістральна ціль підприємництва у сфері вантажних перевезень – задоволення потреб споживачів у перевезенні об'єктів шляхом підвищення якості обслуговування. Витрати визначаються масштабом охоплення логістичних процесів і поширюються на широкий спектр компонентів, які не можна аналізувати ізольовано, оскільки вони відображаються в різних фінансових документах. Логістичні процеси, що включають матеріально-технічні, інформаційні та фінансові потоки, спричиняють витрати, які не завжди ідентифікуються в традиційному бухгалтерському обліку, але суттєво впливають на загальні фінансові результати. Підсистема логістики автотранспортного підприємства повинна забезпечувати раціональність схем доставки, оптимізацію завантаження транспорту та узгодження транспортних процесів із виробництвом і зберіганням.

На думку дослідників Гнедіної К. та Нагорного П., вітчизняна галузь вантажних перевезень у перспективі може досягти високого рівня розвитку за умови реагування та вирішення наявних проблем, розробки відповідних проєктів та ініціатив, впровадження яких потребуватиме зусиль державних установ та приватного сектора [3]. Погоджуємося із зазначеним твердженням і викладемо своє бачення стосовно ведення підприємництва у сфері автомобільних вантажних перевезень в умовах воєнного часу.

Нестабільність цін на паливо стала серйозною проблемою для автотранспортних вантажних підприємств в умовах війни, коли ринок став особливо нестабільним. Стратегії, які можуть пом'якшити негативний вплив цього фактора полягають у проєктуванні найкоротших та найбільш економічних маршрутів, налаштуванні співпраці з різними постачальниками пального, щоб можна було зменшити ризик залежності від одного постачальника. Окрім цього, автомобільні підприємства з перевезення вантажів можуть співпрацювати з іншими підприємствами для спільного використання логістичних потужностей.

Оптимізація управління запасами покликана зменшити необхідність частих перевезень. Використання централізованих складів або стратегічних пунктів дозволить зменшити кількість транспортних операцій, що потребують великої кількості пального. Впровадження новітніх технологій в управлінні ланцюгом постачань (наприклад, систем

штучного інтелекту та великих даних) дозволяє більш ефективно прогнозувати потреби в транспорті та планувати закупівлю пального.

Ще одна важлива деталь: в умовах воєнного часу нестача кадрів, особливо досвідчених водіїв і логістів, може стати критичною проблемою. Дефіцит кадрів на ринку праці на сьогодні спостерігаємо через міграцію людей, мобілізацію до лав ЗСУ або через небажання людей з певних причин працювати офіційно. Використання методу спринтерського найму може допомогти оперативно знайти потрібних працівників. Замість традиційного повільного процесу набору, можна організувати масові дні відбору, на яких проводяться всі етапи відбору за один день. Залучення кількох інтерв'юєрів і експертів з різних відділів допоможе ефективніше оцінювати кандидатів.

Окремо відмітимо, що в умовах війни працівникам важливо розуміти, що їхня робота має значення не лише для підприємства, але й для суспільства в цілому. Наприклад, доставка важливих гуманітарних вантажів або забезпечення економічної стабільності може стати метою, що гуртує колектив. Залучення працівників до процесу прийняття рішень та пошуку відповідей на нові виклики підвищить їхню мотивацію і сприятиме тому, що вони будуть працювати з більшою віддачею. Потрібно також впроваджувати гнучкі стратегії та процедури для швидкої зміни маршрутів, перегляду логістичних планів і впровадження нових технологій. Наприклад, автоматизація планування маршрутів, враховуючи зони підвищеного ризику.

Доречно підкреслити, що радар ризиків для підприємств, зокрема у сфері автомобільних вантажних перевезень, є інструментом, який допомагає ідентифікувати, оцінювати та контролювати можливі загрози і ризики, що можуть вплинути на діяльність підприємства. В умовах воєнного часу та нестабільної ситуації радари ризиків набувають особливого значення, оскільки вони дозволяють підприємствам заздалегідь підготуватися до різноманітних загроз та мінімізувати їхні наслідки.

Підтримка і турбота про безпеку працівників також дуже важлива в умовах воєнних дій. Забезпечення психологічної підтримки та безпечних умов роботи допоможе зберегти моральний дух команди. Керівник має взяти на себе відповідальність і швидко реагувати на зміни, що відбуваються. Прозорість у прийнятті рішень і відкрита комунікація сприятимуть довірі з боку працівників. Усі ці заходи можуть допомогти адаптувати підприємство до викликів воєнного часу та забезпечити його стійкість.

Отже, в умовах воєнного часу ведення підприємницької діяльності у сфері автомобільних вантажних перевезень стикається з численними викликами: нестабільністю, небезпекою на дорогах, логістичними проблемами та обмеженими ресурсами. Швидка адаптація та активна залученість працівників до вирішення цих проблем є ключем до успішного управління бізнесом. Дефіцит кадрів, безпека працівників та необхідність швидкої адаптації до змін – ті напрямки, де радикальна адаптація є незамінною. Гнучкість, ефективна кадрова політика та увага до безпеки і мотивації працівників є ключовими факторами для стійкості транспортного підприємств в умовах війни.

Література:

5. Обсяги перевезених вантажів за видами транспорту. Держстат України [online] Доступно: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/tr/opv/arh_opv_u.htm [Дата звернення 16 жовтня 2024].

6. Кукуруза Г. Як вантажівки «вивозять» логістику у війну. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/02/8/696834> (дата звернення: 17.10.2024)

7. Гнедіна, К. В., & Нагорний, П. В. (2023). Ринок вантажних перевезень в Україні: аналіз сучасного стану, виклики воєнного часу та перспективи розвитку. Підприємництво і торгівля, (38), 19-28. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-38-03>